

18. 5. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestní odpovědnost společností zabývajících se počítačovými systémy

Právnícká osoba - společnost má trestněprávní odpovědnost vyplývající ze zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob, v platném znění (dále jen "TOPO"). Společnost se porušení odpovědnosti z TOPO dopustí, pokud fyzická osoba, jednající ve prospěch společnosti v rámci oblasti činnosti, se dopustí trestného činu uvedeného v trestním zákoníku[1].



Moreno Vlk & Asociados

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE / ABOGADOS / ATTORNEYS AT LAW
PRAHA - MADRID - BRATISLAVA

Trestné činy, které až do účinnosti TOPO byly rezervovány výhradně pro fyzické osoby, jsou zavedeny i na právnické osoby. Právnícká osoba se může dopustit všech vypočtených trestních skutkových podstat uvedených v trestním zákoníku, s výjimkou trestních skutkových podstat vyloučených v ust. § 7 TOPO. Z více jak 200 skutkových podstat připadají v úvahu ty, které se dotýkají podnikatelské činnosti společnosti. Společnost zaměřená na programování tak bude v jiných rizikových zónách a v možné kolizi s TOPO než například společnost stavební. V následujícím výkladu zhodnotím možnou kolizi u společnosti, která v rámci své činnosti nakládá s počítačovými systémy s akcentem na software a licence.

Vznik odpovědnosti

Aktivaci odpovědnosti vyplývající z TOPO musí v prvopočátku vždy způsobit fyzická osoba, tedy nejpravděpodobněji zaměstnanci společnosti, ale v úvahu připadají i jinak pověřené osoby, subdodavatelé či osoby zastávající funkci statutárního orgánu. Podstatná je skutečnost, a zároveň i jeden z předpokladů vzniku odpovědnosti dle ust. § 8 odst. 1 TOPO, aby jednání bylo přičitatelné právnické osobě, tedy bylo činěno v zájmu nebo v rámci činnosti společnosti. Za činnost společnosti není považována jen podnikatelská činnost zapsaná v obchodním rejstříku, ale i jiná činnost, která souvisí s činností a je činěna v zájmu společnosti.

Nežádka využívají zaměstnanci (programátoři) software získaný na základě volné licence[2]. Na platformě tohoto software pak programátoři pracují a programováním dalších funkcí přetváří software v nový produkt, který je dále společností buď komercializován nebo plní jinou funkci. Takto nově vytvořený software se stává zaměstnaneckým dílem. Právnícká osoba - společnost v tomto případě odpovídá jednak za dodržování open-source licence[3] originálního softwaru a dále za důsledky výsledného, nově vytvořeného software či počítačového systému. Společnost se dostává do rizikové zóny naplnění skutkové podstaty porušování autorského práva[4] a neoprávněného přístupu k počítačovému systému[5].

Úmluva o počítačové kriminalitě

Mezinárodní Úmluva o počítačové kriminalitě[6], která definuje počítačový zločin, kvalifikuje jej a určuje prostředky pro jeho potírání, byla Českou republikou ratifikována a od prosince 2013 je závazná. V článku 12 odst. 1 Úmluvy je stanovena trestní odpovědnost právnických osob následovně: Každá strana přijme taková legislativní a jiná opatření, která budou nezbytná k tomu, aby zajistila, že právnická osoba může být učiněna odpovědnou za trestný čin ustavený podle této Úmluvy, spáchaný v její prospěch jakoukoli fyzickou osobou, která v ní má vedoucí postavení, ať již jedná samostatně nebo jako člen orgánu této právnické osoby, na základě: (a) pravomoci jednat navenek jménem právnické osoby; (b) pravomoci přijímat rozhodnutí jménem právnické osoby; (c) pravomoci vykonávat kontrolu v rámci právnické osoby.

Pravomoc českých soudů je založena dle článku 22 Úmluvy na základě teritoriality, tedy místa, kde je trestný čin spáchán.

V článku 2 je pak definována skutková podstata nezákonného přístupu[7], v článku 5 skutková podstata zasahování do systému[8] a v článku 10 porušení autorského práva[9]. Hmotněprávní obsah zmíněných článků je čitelný v trestním zákoníku, jak bude popsáno níže.

Skutková podstata z trestního zákoníku - porušení autorského práva

V případě licencí na software je nezbytné seznámit se podrobně s licenčními podmínkami, které se občas mechanicky potvrzují a nezamýšlí se možný důsledek akceptovaných licenčních podmínek. Konkrétní licenční podmínky mohou totiž obsahovat klauzule o speciální odpovědnosti, podmínky modifikace a rozšiřování, výhradu rozhodného práva, podmínky možného účastenství na zisku... atp. Nedodržením může dojít k porušení norem autorského práva podle mezinárodní smlouvy nebo podle jiného právního řádu.

Skutková podstata z trestního zákoníku - neoprávněný přístup k počítačovému systému

Neoprávněného přístupu k počítačovému systému se může dopustit výsledný počítačový systém a jeho funkce. Odpovědnost za tento důsledek vůči třetím osobám prvotně leží na společnosti. Mnohé sofistikované počítačové systémy fungují autonomně a zpracovávají informace bez vnější kontroly a tedy i bez potřebné autorizace a oprávnění. Takto zpracovávanými daty mohou být i osobní údaje či obchodní tajemství, což je zákonem zakázáno. V této souvislosti připadá v úvahu i nevyžádané posílání zpráv tzv. spamming, pokud počítačový systém takovou funkci derivuje. Dalšími souvisejícími klíčovými slovy jsou termíny spyware, cookies, ransomware a další. Dodejme, že v praxi bývá běžně servis a údržba počítačových systémů prováděn na základě tzv. remote control, kdy dochází ke vzdálenému ovládní serveru nebo počítače klienta a riziko zneužití dat tu fakticky je vždy.

Preventivní opatření

Podle znění zákona TOPO[10] nevznikne odpovědnost právnické osoby, pokud prokáže, že učinila preventivní kroky a přijala v tomto smyslu odpovídající opatření. Takovým opatřením může být zejména odborně provedená právní analýza dotčených smluv a licencí, aby se tak minimalizovalo riziko spáchání trestného činu či porušení autorského práva a závčas provedla náprava. Dalším vhodným opatřením může být vnitřní organizace společnosti s danou strukturou kompetencí, systémem odpovědnosti za konkrétní činnosti, přiměřená limitace pravomocí a účinně nastavená zpětná kontrola.



Mgr. Libor Pavlíček,
advokátní koncipient

[MORENO VLK & ASOCIADOS](#)
[advokátní kancelář](#)

Sokolovská 32/22
186 00 Praha 8

Tel.: +420 224 818 736

Fax: +420 224 818 736

e-mail: paha@moreno-vlk.eu

[1] Zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník

[2] Nejznámějšími jsou tzv. GNU General Public License, česky „všeobecná veřejná licence GNU“

[3] U nejzákladnějších open-source licencí (Apache, MIT) je daná mj. povinnost zachovat zdrojový kód vždy volný, tedy garantovat stejné podmínky ostatním, na základě kterých uživatel nabyt právo k licenci open-source.

[4] Ust. § 270 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník

[5] Ust. § 230 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník

[6] Anglicky Convention on Cybercrime, která byla sjednána na půdě Rady Evropy v roce 2001. Vyšla pod č. [104/2013](#) Sb.m.s.

[7] Čl. 2 Úmluvy: Každá strana přijme taková legislativní a jiná opatření, která budou nezbytná k tomu, aby podle jejích vnitrostátních právních předpisů byl trestným činem, pokud je spáchán úmyslně, neoprávněný přístup k celému počítačovému systému nebo jeho jakékoli části. Strana může stanovit, že bude považovat tento čin za trestný, jen pokud je spáchán porušením bezpečnostních opatření, s úmyslem získat počítačová data nebo s jiným nečestným úmyslem, nebo ve vztahu k počítačovému systému, který je spojen s jiným počítačovým systémem.

[8] Čl. 5 Úmluvy: Každá strana přijme taková legislativní a jiná opatření, která budou nezbytná k tomu, aby podle jejích vnitrostátních právních předpisů bylo trestným činem, pokud je spácháno úmyslně, neoprávněné závažné omezení funkčnosti počítačového systému vkládáním, přenášením, poškozením, vymazáním, snížením kvality, pozměněním nebo potlačením počítačových dat.

[9] Čl. 10 Úmluvy odst. 1. Každá strana přijme taková legislativní a jiná opatření, která budou nezbytná k tomu, aby podle jejích vnitrostátních právních předpisů bylo trestným činem porušení autorského práva, jak je definováno právními předpisy této strany podle závazků, které přijala na základě Pařížské revize z 24. července 1971 Bernské Úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl, Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví a Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o právu autorském, s výjimkou jakýchkoli osobnostních práv stanovených těmito úmluvami, pokud jsou tyto činy spáchány

záměrně, v komerčním měřítku a prostřednictvím počítačového systému.

2. Každá strana přijme taková legislativní a jiná opatření, která budou nezbytná k tomu, aby podle jejích vnitrostátních právních předpisů bylo trestným činem porušení práv souvisejících s právem autorským, jak jsou definována právními předpisy této strany podle závazků, které přijala na základě Mezinárodní úmluvy o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových snímků a rozhlasových organizací (Římská úmluva), Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví a Smlouvy WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech, s výjimkou jakýchkoli osobnostních práv stanovených těmito úmluvami, pokud jsou tyto činy spáchány záměrně, v komerčním měřítku a prostřednictvím počítačového systému.

3. Strana si může vyhradit právo nestanovit trestní odpovědnost podle odstavců 1 a 2 tohoto článku v omezeném rozsahu okolností, pokud jsou dostupná jiná účinná nápravná opatření a pokud tato výhrada n

[10] Zákona č. [418/2011](#) Sb., ust. § 8 odst. 5: Právnícká osoba se trestní odpovědnosti podle odstavců 1 až 4 zproští, pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v odstavci 1 zabránila.

ze z 24. července 1971 Bernské Úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl, Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví a Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o právu autorském, s výjimkou jakýchkoli osobnostních práv stanovených těmito úmluvami, pokud jsou tyto činy spáchány

záměrně, v komerčním měřítku a prostřednictvím počítačového systému.

2. Každá strana přijme taková legislativní a jiná opatření, která budou nezbytná k tomu, aby podle jejích vnitrostátních právních předpisů bylo trestným činem porušení práv souvisejících s právem autorským, jak jsou definována právními předpisy této strany podle závazků, které přijala na základě Mezinárodní úmluvy o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových snímků a rozhlasových organizací (Římská úmluva), Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví a Smlouvy WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech, s výjimkou jakýchkoli osobnostních práv stanovených těmito úmluvami, pokud jsou tyto činy spáchány záměrně, v komerčním měřítku a prostřednictvím počítačového systému.

3. Strana si může vyhradit právo nestanovit trestní odpovědnost podle odstavců 1 a 2 tohoto článku v omezeném rozsahu okolností, pokud jsou dostupná jiná účinná nápravná opatření a pokud tato výhrada n

[10] Zákona č. [418/2011](#) Sb., ust. § 8 odst. 5: Právnícká osoba se trestní odpovědnosti podle odstavců 1 až 4 zproští, pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v odstavci 1 zabránila.

[x] Aktualizace textu 18.5.2017

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právníckých osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se](#)

nařizuje výkon trestu odnětí svobody

- Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice
- Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?
- Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení